

A גט

Intro

Today we will Be"H learn גיטין of דף לו. מסכת גיטין of דף לו. Today we will Be"H learn גיטין of דף לו. Some of the topics we will learn about today include:

עדים חותמין על הגט
 decreed that a גט requires signatures, to make it easier to authenticate. The Gemara explains that this depends on the מחלוקת whether
 עד מסירה כרתי
 A גט is validated by witnesses who observe the actual divorce, or
 עד מסירה כרתי
 A גט is validated by witnesses who sign the document.

Alternately, רבן גמליאל, decreed
 שיהו מפרשין שמותיהן בגיטין
 That the witnesses should use their specific names when signing the גט;

B שמיטת כספים

מדאורייתא, שמיטת year cancels all loans. When this began to cause difficulty for people to secure loans closer to the שמיטה year,
 הלל התקין פרוזבול
 instituted the פרוזבול, which effectively transferred people's loans to the authority of בית דין.
 His authority to override the Halachah of שמיטה was either because he held
 שמיטה בזמן הזה מדרבנן
 Nowadays שמיטה only cancels loans מדרבנן. Therefore, the איסור שמיטה דרבנן CAN override the פרוזבול תקנה דרבנן.

Or due to the principle of
 הפקר בית דין הפקר
 The courts have the authority to declare someone's property ownerless.
 Therefore, the פרוזבול תקנה דרבנן CAN require the debtor to pay even though he is מדאורייתא פטור.

The Gemara debates whether
 לדרי תקין
 או לדרי עלמא תקין
 Whether the institution of the פרוזבול was specifically intended for all generations?

עולבנא דדייני
 The Gemara records the opinion of שמואל that the פרוזבול is an affront of בית דין and should be avoided. On the other hand, ר' נחמן, praised it, and expressed his willingness to extend the scope of the decree.

A

decreed רבן גמליאל
עדים חותמין על הגט

**עד מסירה עד מסירה
 כרתי כרתי**

decreed רבן גמליאל

שיהו מפרשין שמותיהן בגיטין

B

שמיטת כספים

הלל התקין פרוזבול

שמיטה בזמן הזה מדרבנן

הפקר בית דין הפקר

לדרי תקין או לדרי עלמא תקין

עולבנא דדייני

1 So let's review...

The Mishnah continues listing תקנות established by רבן גמליאל הזקן והעדים חותמין על הגט מפני תיקון העולם. It was decreed that גיטין require signatures.

Although the Pasuk says וכתוב בספר וחתום indicating that all documents require signatures. The Gemara offers two explanations:

1. רבי אלעזר היא דאמר עדי מסירה כרתי. Our Mishnah follows the opinion of רבי אלעזר that מדאורייתא the witnesses validate the גט by witnessing the actual divorce. The חתימה, on the other hand, was instituted later מדרבנן, because זמנין דמיייתי סהדי אי נמי זימנין דאזלי למדינת היום. The witnesses might die or travel abroad, and will not be available to testify. Therefore, we require them to sign, so that we can authenticate their signatures at a later time.

2. רבי מאיר היא. Our Mishnah follows the opinion of רבי מאיר, who holds עדי חתימה כרתי. It is the signatures that validate the גט, and are therefore required מדאורייתא. However, רבן גמליאל institution was specifically שיהו עדים מפרשין שמותיהן בגיטין. The witnesses should sign their names, as the ברייתא explains בראשונה היה כותב אני פלוני חתמתי עד. Witnesses used to write anonymously "I am testifying," without specifying their names; and אם כתב ידו יוצא ממקום אחר כשר ואם לאו פסול. If כתב ידו can confirm his handwriting, the גט is valid. Therefore, רבן גמליאל instituted שיהיו מפרשין שמותיהן בגיטין. That they should sign their names, making it easier to authenticate their signatures.

2 Although many חכמים would NOT write their names, but merely sign בסומא, by drawing a unique mark. The Gemara explains שאני רבנן דבקיאי סימניהו מעיקרא. Their marks were well known, בדיסקי, through their general correspondence.

1

מקנות רבן גמליאל רצק

והעדים חותמין על הגט מפני תיקון העולם

ו**כתוב בספר וחתום**

All documents require signatures!

רבי מאיר היא דאמר

עדי חתימה כרתי

The signatures validate the גט, and are therefore required מדאורייתא

However, witnesses need to sign their names, because

בראשונה היה כותב אני פלוני חתמתי עד

אם כתב ידו יוצא ממקום אחר כשר ואם לאו פסול. If כתב ידו can confirm his handwriting, the גט is valid.

Therefore, רבן גמליאל instituted שיהיו מפרשין שמותיהן בגיטין

רבי אלעזר היא דאמר

עדי מסירה כרתי

מדאורייתא the witnesses validate the גט by witnessing the actual divorce.

The חתימה was instituted מדרבנן, because

זמנין דמיייתי סהדי – אי נמי זימנין דאזלי למדינת היום

The witnesses might die or travel abroad, and will not be available to testify.

2

Although many חכמים would not write their names, but merely sign בסומא, by drawing a unique mark

The Gemara explains

שאני רבנן

דבקיאי סימניהו מעיקרא

Their marks were well known, בדיסקי, through their general correspondence.

3 The Mishnah lists a final תקנה: הלל התקין פרוזבול מפני תיקון העולם

The Pasuk states
וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו לא יגש את רעהו
The year שמיטה cancels all loans. However, הלל enacted the פרוזבול, a means of collecting loans AFTER שמיטה.

The Gemara explains the meaning of the word פרוזבול: פרוז בולי ובוטי a פרוז, an enactment, for בולי, the rich, who gain by not forfeiting the loans, and for בוטי, the poor, who gain by more easily securing loans.

3 One final תקנה...

הלל התקין פרוזבול מפני תיקון העולם

וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו לא יגש את רעהו

The פרוזבול allows for loans to be collected after שמיטה

The פרוזבול cancels all loans

"פרוזבול"

An Enactment פרוז For the Rich בולי who gain by not forfeiting the loans

For the Poor בוטי who gain by more easily securing loans

4 The Gemara cites a ברייתא that elaborates on this institution:

זה א' מן הדברים שהתקין הלל הזקן שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה את זה הלל observed that people were refraining from lending each other money when שמיטה approached, because they feared that they would not be repaid, ועברו על מה שכתוב בתורה 'השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל גו' thereby violating the Torah prohibition of NOT to refrain from giving loans during this period. Therefore, עמד והתקין פרוזבול וזה הוא גופו של פרוזבול He instituted the פרוזבול, which reads: מוסרני לכם פלוני דיינין שבמקום פלוני I submit before the court, שכל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה That I may collect all my loans at any time, והדיינים חותמים למטה או העדים And the judges or the witnesses sign the document.

4 זה א' מן הדברים שהתקין הלל הזקן שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה את זה

People were refraining from lending each other money when שמיטה approached

ועברו על מה שכתוב בתורה 'השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל גו'

He instituted the פרוזבול, which reads:

Mosarni lachem p'loni dayinin shv'makom p'loni I submit before the court

Shkol chov shi sh'li azel p'loni That I may collect all my loans at any time

Shagbenu kol z'man sh'arצה שאגבנו כל זמן שארצה

והדיינים חותמים למטה - או העדים And the judges or the witnesses sign the document.

5 The function of the פרוזבול is, as רש"י explains, שאתם תהיו נוגשים ואני לא אגוש
In effect, it is now בית דין who is collecting the loan, not the creditor.

5

The function of the פרוזבול is שאתם תהיו נוגשים ואני לא אגוש

In effect, it is now בית דין who is collecting the loan - not the creditor

6 The Gemara offers two explanations of how the רבנן can override the Torah institution of שמיטה:

1. בשביעית בזמן הזה
Nowadays, שמיטה is only דרבנן, as the ברייתא explains רבי אומר וזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר
The Pasuk refers to two renuncements: א' שמיטת קרקע וא' שמיטת כספים
The renouncing of the land and of loans; The land must lay fallow; And the loans may not be collected.

6

1
בשביעית בזמן הזה
Nowadays, שמיטה is only דרבנן

רבי אומר
וזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר

2
שמיטת כספים
Loans may not be collected

1
שמיטת קרקע
The land must lay fallow

מדרבנן nowadays

מנו יובלות לקדש שמיטין
It is only applicable when יובל is kept as well

Therefore
בזמן לאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים

However,
ותקינו רבנן דתשמט זכר לשביעית

Therefore, the פרוזבול of תקנה דרבנן CAN override the איסור דרבנן

Now, שמיטת קרקע is only מדרבנן nowadays, because, as רש"י explains, מנו יובלות לקדש שמיטין
It is only applicable when יובל, the fiftieth year, is kept as well, and only does not apply nowadays. Therefore, the ברייתא explains בזמן שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים
The comparison teaches us that מדרבנן loans are not renounced nowadays either. However, ותקינו רבנן דתשמט זכר לשביעית
The רבנן instituted that שמיטה SHOULD cancel loans, as a reminder of the Halachah of שמיטה.
The Gemara points out that the חכמים have the power to cancel loans, because שב ואל תעשה הוא
They can institute a passive disregard of a Torah law by abstaining from performing an action.

Therefore, the פרוזבול of תקנה דרבנן CAN override the איסור דרבנן שמיטה.

7 2. A second justification for the פרוזבול, even if שמיטה nowadays IS מודאורייתא; הפקר ב"ד הפקר The חכמים have the power to declare something ownerless. Therefore, the פרוזבול CAN require the debtor to pay even though he is מודאורייתא פטור.

The Gemara cites two sources for this principle:

1. The Pasuk states וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים כעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה The הגולה declared that anyone who does not heed their call will forfeit all his assets.

2. The Pasuk says 'אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות וגו' Comparing the roles of fathers and judges: מה אבות מנחילין את בניהם כל מה שירצו אף ראשים מנחילין העם כל מה שירצו Just as fathers bequeath their property to their children, so too a בית דין can decide ownership of any property.

=====

7 2 The פרוזבול works even if שמיטה nowadays is מודאורייתא

הפקר ב"ד הפקר

The חכמים have the power to declare something ownerless

And the תקנה דרבנן of פרוזבול can require the debtor to pay even though he is מודאורייתא פטור

אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות וגו'

אף ראשים מנחילין העם כל מה שירצו

אף ראשים מנחילין את בניהם כל מה שירצו

אף ראשים מנחילין את בניהם כל מה שירצו

וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים כעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה

אף ראשים מנחילין את בניהם כל מה שירצו

אף ראשים מנחילין את בניהם כל מה שירצו

אף ראשים מנחילין את בניהם כל מה שירצו

The Gemara declares that anyone who does not heed their call will forfeit all his assets

8 The Gemara now determines the extent of הלל's decree: לדריה הוא דתקין Did הלל establish the פרוזבול solely for his generation, or לדרי עלמא נמי תקין The institution was meant for all generations?

The Gemara explains that the question is relevant לבטוליה If a future בית דין wishes to abolish the פרוזבול; If the institution was intended for his generation, מבטלינן ליה A future בית דין has the authority to abolish it;

However, if he specifically established it for all generations, לא מבטלינן ליה A future בית דין CANNOT abolish the פרוזבול; because אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חברו אלא א"כ גדול הימנו בחכמה ובמנין A בית דין cannot override the ruling of a previous בית דין unless they are greater in wisdom and in numbers.

=====

8 הלל התקין פרוזבול מפני תיקון העולם

לדריה הוא דתקין לדרי עלמא נמי תקין

לבטוליה If a future בית דין may abolish the פרוזבול

מבטלינן ליה אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חברו אלא א"כ גדול הימנו בחכמה ובמנין

9 The Gemara cites a ruling of שמואל:
לא כתבינן פרוסבול
אלא אי בני דינא דסורא
אי בני דינא דנהרדעא
Only the courts of סורא and נהרדעא may make use of a פרוסבול. Clearly, the תקנה was limited in its scope, and was only enacted לדריה?

The Gemara answers
כגון בי דינא דידיה
וכרב אמי ורב אסי
דאלימי לאפקועי ממונא
אבל לכולי עלמא לא
Perhaps the פרוסבול was enacted עלמא לדרי, for all genera-
tions, but only for the highest courts, who had the
established authority to seize people's money.

9

תקנה

לא כתבינן פרוסבול
אלא אי בני דינא דסורא
אי בני דינא דנהרדעא

*Clearly, the תקנה was limited in its scope
and was only enacted לדריה*

~~X~~

כגון בי דינא דידיה
וכרב אמי ורב אסי - דאלימי לאפקועי ממונא
אבל לכולי עלמא לא

*Perhaps the פרוסבול was enacted for all generations,
but only for the highest courts,
who had the authority to seize people's money*

10 The Gemara brings different attitudes of later authorities towards the פרוסבול:
אמר שמואל
הא פרוסבלא
עולבנא דדייני הוא
שמואל says that פרוסבול is an affront of the courts, because
it seems as though they take away people's property
arbitrarily;
אי איישר חיל אבטליניה
If I would have the authority I would abolish it.

On the other hand,
רב נחמן אמר
אקיימנה
would uphold it, meaning
אימא ביה מילתא
דאע"ג דלא כתוב
ככתוב דמי
He would extend it to all cases, even when the parties
neglected to write it.

10

אמר שמואל
הא פרוסבלא
עולבנא דדייני הוא

*אי איישר חיל אבטליניו
If I would have
the authority
I would abolish it*

רב נחמן אמר
אקיימנה

*אימא ביה מילתא
דאע"ג דלא כתוב
ככתוב דמי*

*He would extend it to all
cases, even when the parties
neglected to write it*

11 The Gemara brings several examples of the use of the term עולבנא, including:
 הנעלבין
 ואינן עולבים
 Those who are affronted by others and do not respond in kind, and
 שומעין חרפתן
 ואין משיבין
 They do not reply when insulted.
 עושין מאהבה
 ושמוחין ביסורין
 They perform Mitzvos out of their love of Hashem, and rejoice in the suffering he sends them,
 עליהן הכתוב אומר
 ואוהביו כצאת השמש בגבורתו
 The Pasuk refers to them as His beloved, and compares their strength to the sun at its zenith.

The Gemara on דף ל"ז continues to discuss the halachos of the פרוסבול

11

The Gemara brings several examples of the use of the term עולבנא

<p>עושין מאהבה ושמוחין ביסורין <i>They perform Mitzvos out of their love and rejoice in the suffering</i></p>	<p>שומעין חרפתן ואין משיבין <i>They do not reply when insulted.</i></p>	<p>הנעלבין ואינן עולבים <i>Those who are affronted by others and do not respond in kind</i></p>
---	---	---

צ"ל ככתוב אומר

ואוהביו כצאת השמש בגבורתו